

Asia: VN/23782/2023

## **Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi alkoholilain 17 ja 26 §:n muutoksesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Lausunto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoanne aiheesta:

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi alkoholilain 17 ja 26 §:n muutoksesta

”Valmisteltu esitys on osa pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman toimeenpanoa. Hallitusohjelman mukaisesti hallitus uudistaa alkoholipolitiikkaa vastuullisesti eurooppalaiseen suuntaan ja jatkaa vuonna 2018 tehtyä alkoholilain kokonaisuudistusta. Hallituksen tavoitteena on reilun ja avoimen kilpailun edistäminen. Hallitusohjelmassa on sovittu useista alkoholikauppaa koskevista markkinoiden avaamiseen ja kilpailun lisäämiseen liittyvistä lainsäädäntömuutoksista. Esitys on lainsäädäntömuutoksista ensimmäinen.

Esityksessä ehdotetaan hallitusohjelman mukaisesti, että alkoholijuomien vähittäismyyntiä koskevia säännöksiä muutettaisiin sallimalla luvanvaraiseen vähittäismyyntiin enintään 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien alkoholijuomien lisäksi myös enintään 8,0 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävät käymisteitse valmistetut alkoholijuomat.”

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue, Siun sote kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Kyseinen lainsäädäntöön ehdotettava muutos on ensimmäinen askel hallitusohjelmaan kirjattua saatavuutta lisäävien toimien kokonaisuutta. Hallitus haluaa uudistaa alkoholipolitiikkaa eurooppalaiseen suuntaan, jonka tavoitteena on reilun ja avoimen kilpailun edistäminen. Ensimmäisessä vaiheessa alkoholijuomien vähittäismyyntilupa laajennettaisiin enintään 5,5 prosenttia alkoholia sisältävien juomien lisäksi koskemaan enintään 8 prosenttia sisältäviä käymisteitse valmistettuja juomia. Mikäli tämä ja muutkin muutokset toteutuvat, niin riski alkoholin kulutuksen ja alkoholista johtuvien haittojen kasvuun lisääntyy. Alkoholi ei myöskään ole tavallinen hyödyke, joten sen saatavuutta lisäävissä toimenpiteistä pitäisi kiinnittää erityistä huomiota sen aiheuttamiin riskeihin ja haittoihin.

THL:n arvion mukaan lakimuutoksen itsenäisenä vaikutuksena on, että alkoholin kokonaiskulutus kasvaisi n. 6 prosenttia ja haitat vähintään yhtä paljon. Vuoden 2018 alkoholilakimuutoksen myötä alkoholin kokonaiskulutus ei kasvanut, mutta vakavat alkoholihaitat kasvoivat. Kansainvälisen tutkimusnäytön ja Suomesta saadun kokemusten perusteella todennäköisesti kulutus kasvaisi, mutta ainakin haitat lisääntyisivät. Prosenttirajan nostolla olisi siis vaikutuksia niin kulutukseen kuin väestön terveyteen ja hyvinvointiin.

Alkoholi on yksi keskeinen terveyseroja aiheuttava tekijä. Haavoittuvat ryhmät altistuvat myynnin edistämiselle ja alkoholihaitoille muita enemmän. Alkoholikuolleisuus on suurinta kaikkein pienituloisimpien joukossa, ja uudistus aiheuttaisi juuri tälle ryhmälle suurimmat haitat. Sama kohderyhmä kuluttaa myös runsaasti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja, ja todennäköisesti palvelutarve alkoholista johtuvista sosiaalisista ja terveydellisistä haitoista johtuen kasvaisi entisestään. Tämä veisi jo ennestään niukkoja hyvinvointialueiden resursseja.

Wilén Anna  
Siun sote - Terveys- ja sairaanhoitopalvelut